

Vergaderjaar 2008–2009

31 322

Kinderopvang

Nr. 39

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 29 oktober 2008

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹, heeft een van de fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Dijksma, d.d. 6 oktober 2008 inzake sluitende dagarrangementen en tussenschoolse opvang (31 322, nr. 37). Dit schriftelijk overleg geldt als aanvullend op het Algemeen Overleg tussenschoolse opvang dat bovengenoemde commissie op 23 oktober jl. met de staatssecretaris gehouden heeft. Bij brief van 29 oktober 2008 heeft de staatssecretaris deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van de Camp

Adjunct-griffier van de commissie,
Boeve

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Van de Camp (CDA), voorzitter, Depla (PvdA), Slob (CU), Remkes (VVD), Joldersma (CDA), De Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Dijk (CDA), Aptroot (VVD), Leerdam (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Roefs (PvdA), ondervoorzitter, Verdonk (Verdonk), Van Leeuwen (SP), Biskop (CDA), Bosma (PVV), Pechtold (D66), Zijlstra (VVD), Langkamp (SP), Van Dijk (SP), Besselink (PvdA), De Rooij (SP), Ouwehand (PvdD) en Dibi (GL).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Ferrier (CDA), Gill'ard (PvdA), Anker (CU), van Miltenburg (VVD), Atsma (CDA), Sterk (CDA), Vietsch (CDA), Schinkelshoek (CDA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Van Dijken (PvdA), Hamer (PvdA), Van Dam (PvdA), Van der Burg (VVD), Gesthuizen (SP), Jonker (CDA), Fritsma (PVV), Van der Ham (D66), Ten Broeke (VVD), Van Bommel (SP), Leijten (SP), Timmer (PvdA), Gerken (SP), Thieme (PvdD) en Halsema (GL).

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
1. Inleiding	2
2. Financiering rondom tussenschoolse opvang	2
3. Brede scholen	3
4. Wetgeving	3
II Reactie van de staatssecretaris	4

I VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

1. Inleiding

De leden van de D66-fractie beschouwen de tussenschoolse opvang als «de blinde vlek» van de schooldag. Het toezicht, zo vinden zij, is minimaal, pestgedrag komt juist dan het meest voor. Voorts noemen zij het tekort aan overblijfskrachten, aangezien bijna niemand voor een vrijwilligersbedrag zo'n grote verantwoordelijkheid wil dragen. Hierdoor worden ouders om de haverklap opgeroepen om zich als overblijfskracht op te geven. Bovendien vinden deze leden de overblijfsruimten niet voldoende voor het groeiend aantal kinderen dat van tussenschoolse opvang gebruik maakt. De staatssecretaris heeft echter een positief beeld: in 2011 is de helft van de overblijfskrachten geschoold, ouders zijn tevreden over de kwaliteit en over de ouderbijdrage.

Deze leden vinden dat dit met de praktijk niets te maken heeft.

Zij vragen de staatssecretaris dan ook of zij de bovengenoemde problemen erkent. Indien dit het geval is, waarom is de staatssecretaris dan geen voorstander van een geïntegreerde schooldag? Waarom kan de tussenschoolse opvang niet ook onder de Wet kinderopvang vallen? Het argument van de staatssecretaris dat dit te kostbaar is, wordt door de leden van bovengenoemde fractie niet gedeeld. Zij vinden dat het eenvoudigweg een kwestie is van keuzes maken. Dit kabinet trekt immers ook geld uit voor gratis schoolboeken. De leden van deze fractie noemen dat gewoon inkomenspolitiek. Voorts merken de leden op dat een uitzending van het televisieprogramma «Kassa» van 12 september 2008 aantoonde dat er scholen zijn die voor weinig geld kwalitatief goede tussenschoolse opvang kunnen aanbieden. In het programma werd een voorbeeld van een school in Rotterdam getoond. Als dit in Rotterdam mogelijk is, zo vragen deze leden, dan zou dat landelijk toch ook mogelijk moeten zijn? De leden willen weten hoe de staatssecretaris ervoor gaat zorgen dat het voorbeeld van Rotterdam wordt gevolgd.

2. Financiering rondom tussenschoolse opvang

De leden van de D66-fractie wijzen op de passage uit de brief van de staatssecretaris waarin staat dat de kosten van tussenschoolse opvang tussen de 0,72 Euro en 2,14 Euro ligt. Deze leden denken dat veel ouders bereid zijn om 2,14 Euro per keer te betalen als zij ook verzekerd zijn van een goede zorg voor hun kind en een veilige omgeving. Zij vragen de staatssecretaris hierop te reageren. Daarnaast stellen de leden dat veel professionele opvanginstellingen een overblijfskracht bieden en een paar placemats. Deze leden vinden 2,14 Euro is veel geld voor een placemat en een oppas. Wat gebeurt er met al dit geld, zo willen deze leden weten. Zou er bijvoorbeeld ook een gezonde lunch van betaald kunnen worden, vragen zij voorts. Ook willen zij weten of de instellingen in staat zijn om met dit bedrag het personeel op te leiden? Wat moet dit personeel eigenlijk kunnen, vragen de leden van bovengenoemde fractie vervolgens.

Wordt gecontroleerd of dit geld dan ook naar de opleiding van het personeel gaat? De leden van de D66-fractie willen kortom weten aan welke eisen de professionele instellingen moeten voldoen. Hoe gaat de staatssecretaris er voor zorgen dat de gelden voor de tussenschoolse opvang ook daadwerkelijk voor de tussenschoolse opvang worden gebruikt? Worden deze gelden bijvoorbeeld geormerkt? Dat zou, in de ogen van deze leden, een oplossing kunnen zijn. Schoolbesturen en ouders kunnen dan echt nagaan of de ontvangen gelden voor de tussenschoolse opvang zijn gebruikt. De leden ontvangen graag een reactie van de staatssecretaris op dit punt.

3. Brede scholen

De leden van de D66-fractie delen de mening van de staatssecretaris dat de brede scholen een goede weg zijn naar kwalitatieve opvang. Ouders zullen immers voor-, tussen- en naschoolse opvang nodig hebben als zij een volledige dag werken. De leden van deze fractie willen ook dat mannen en vrouwen meer volledige dagen gaan werken. Maar, zo stellen zij, dan moeten de faciliteiten dit ook mogelijk maken. Het onderbrengen voor-, tussen- en naschoolse opvang op één locatie is voor alle partijen goed, vinden de leden. Immers, alleen met een totaalpakket maak je hogere arbeidsparticipatie mogelijk. Voor de kinderen biedt dit stabiliteit en de ouders hebben zekerheid van goede opvang. Daarnaast zal het aantrekken van personeel verbeteren. Het stimuleren van scholen en opvanginstellingen om opvangruimten aan te passen kan dan ook op de steun van de leden van deze fractie rekenen. Maar, zo waarschuwen deze leden, een nieuwe grote basisschool zal nu niet per se een brede school worden. Terwijl dit, volgens de leden, wel nodig is. Willen we onder andere de arbeidsparticipatie verhogen, meer rust brengen in het leven van de kinderen, dan is één locatie gewoon nodig, zo vinden de leden van deze fractie. In de brief van de staatssecretaris wordt aangekondigd dat een substantieel deel van het 29 miljoen Euro wordt aangewend voor het stimuleren van brede scholen. Hoeveel is een substantieel deel, zo vragen de leden. Zij ontvangen hierop graag een antwoord van de staatssecretaris.

4. Wetgeving

De leden van de D66-fractie willen nogmaals benadrukken dat het voor het toetsen van de kwaliteit en prijs van de tussenschoolse opvang hen nog steeds nuttig lijkt om deze onder te brengen bij de Wet Kinderopvang. In een brede school zit de tussenschoolse opvang immers volledig geïntegreerd in de voor- en naschoolse opvang. Het verbaast deze leden dan ook dat de staatssecretaris de tussenschoolse opvang nog steeds niet onder wil brengen bij de Wet Kinderopvang. In haar brief schrijft de staatssecretaris dat de doelgroep voor de tussenschoolse opvang groter is dan de doelgroep van de Wet Kinderopvang. Toch zullen, zo merken deze leden op, dezelfde kinderen gebruik maken van de voor-, tussen- en naschoolse opvang. Waarom is dan dit argument leidend om tussenschoolse opvang niet onder de Wet te brengen, zo vragen zij de staatssecretaris. Is het niet zo dat ook bij de tussenschoolse opvang arbeid en zorg gecombineerd worden, willen de leden vervolgens weten. Het zijn immers veelal werkende ouders die ook gebruik maken van tussenschoolse opvang. Tevens staat in de Wet Kinderopvang dat niet alleen werkende ouders een beroep kunnen doen op de Wet kinderopvang. Daarmee lijkt het, in de ogen van deze leden, dat de doelgroep van tussenschoolse opvang prima te integreren is in de Wet kinderopvang. Zij vragen, tot slot, de staatssecretaris om concreet aan te geven wat de exacte verschillen tussen de doelgroepen zijn en waarom deze niet te verenigen zijn in de Wet Kinderopvang.

II REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS

1. Inleiding

De leden van de D66-fractie vragen of de volgende problemen ten aanzien van tussenschoolse opvang worden erkend. De tussenschoolse opvang is volgens de leden van de D66-fractie «de blinde vlek» van de schooldag. Het toezicht is minimaal, pestgedrag komt juist dan het meest voor. Er is een tekort aan overblijfskrachten. Daarom worden ouders opgeroepen om zich als overblijfskracht op te geven. Tot slot zijn de overblijfsruimten niet voldoende voor het groeiend aantal kinderen dat van tussenschoolse opvang gebruik maakt.

Ik heb onderzoek laten doen naar de uitvoering van de tussenschoolse opvang. Uit dit door het IVA uitgevoerde onderzoek blijkt, dat 89% van de ouders die hun kinderen laten overblijven daarover tevreden zijn. De belangrijkste reden hiervoor is dat hun kind het daar naar zijn zin heeft. Verder worden een goede sfeer, voldoende overblijfskrachten en een veilige omgeving als reden genoemd. In de gevallen dat de kinderen en hun ouders niet tevreden zijn, is het in eerste instantie van belang dat de ouders contact opnemen met het schoolbestuur. Tussenschoolse opvang is immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de school en van de ouders. Om te zorgen dat tussenschoolse opvang tegemoet komt aan de wensen van ouders is in de wet vastgelegd dat de oudergeleding van de medezeggenschapsraad instemmingsrecht heeft op de wijze van organisatie van de tussenschoolse opvang.

Ondanks de tevredenheid blijkt, uit het onderzoek van het IVA, dat er twee knelpunten zijn: het tekort aan vrijwilligers en de beperkte binnenspeelruimte. Voor het tekort aan vrijwilligers zijn verschillende oplossingen mogelijk. Scholen bezitten hiervoor verschillende instrumenten, waarin dit kabinet investeert. Dit betreft de brede-school-ontwikkeling en de intensivering van het aantal combinatiefuncties.

Ik zal deze kabinetsperiode verdere stappen nemen om de tussenschoolse opvang te verbeteren. Daarbij wijs ik op het stimuleringsarrangement ten behoeve van de projecten die betrekking hebben op de aanpassing van de huisvesting van brede scholen. Schoolbesturen krijgen hiermee een extra stimulans om binnenruimten dusdanig aan te passen dat deze ook geschikt zijn voor de tussenschoolse opvang. Veel scholen zetten grote stappen om ouders te faciliteren met een sluitend dagarrangement, zoals bijvoorbeeld een continuooster. Tevens ga ik op korte termijn een expertmeeting beleggen om goede voorbeelden met betrekking tot de invulling van de organisatie van de tussenschoolse opvang in kaart te brengen.

2. Financiering rondom tussenschoolse opvang

De leden van D66 vragen zich af wat er gebeurt met de ouderbijdragen voor de tussenschoolse opvang.

De verantwoordelijkheid voor de tussenschoolse opvang is volgens de Wet op het Primair Onderwijs belegd bij het schoolbestuur. Tevens is daar vastgelegd dat het bestuur in overleg met ouders een visie ontwikkelt op de overblijfsvoorziening. Het schoolbestuur zal dan ook met de ouders afspraken maken over de kwaliteit, de financiën en de organisatie van de tussenschoolse opvang. Het hangt van deze afspraken af waaraan de ouderbijdragen worden besteed.

De leden van D66 vragen zich daarnaast af aan welke eisen de professionele instellingen moeten voldoen.

De tussenschoolse opvang is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van school en ouders. De beoordeling van de kwaliteit is overgelaten aan de verantwoordelijke partijen. Het kabinet hecht aan een goede tussenschoolse opvang. Daarom is er de afgelopen jaren (2002–2010) fors geïnvesteerd in de scholing van overblijfkraften.

Vanaf het schooljaar 2008/2009 is jaarlijks € 4,2 mln. beschikbaar.

Ik ben van plan om de behoefte aan een keurmerk voor de tussenschoolse opvang te onderzoeken. Indien er een behoefte aan is, zal met de sector worden besproken op welke wijze hieraan invulling gegeven zal worden. De leden van D66 vragen zich af of deze instellingen in staat zijn om van dit geld het personeel op te leiden? Wat moet dit personeel eigenlijk kunnen?

In de subsidieregeling scholing overblijfmedewerkers zijn geen specifieke eisen opgenomen. Het is aan schoolbesturen om na instemming van de oudergeleding van de MR die cursussen te kiezen die het beste passen bij de specifieke situatie van hun scholen.

Is er een controle of dit geld dan ook naar de opleiding van het personeel gaat, zo vragen de leden van D66.

De verantwoording over de subsidieregeling vindt plaats door middel van het jaarverslag. Indien de subsidie ondoelmatig is verstrekt wordt deze teruggevorderd.

De leden van D66 vragen hoe er voor kan worden gezorgd dat de gelden voor de tussenschoolse opvang ook voor de tussenschoolse opvang worden gebruikt?

Binnen de lumpsum is er sinds 2007 structureel € 36 miljoen beschikbaar voor de tussenschoolse opvang. Scholen moeten deze middelen gebruiken om de tussenschoolse opvang te organiseren of voor het oplossen van personele knelpunten. Met deze middelen kan een school bijvoorbeeld een overblijfcoördinator aanstellen, of kan een samenwerkingsverband met een kinderdagverblijf worden aangegaan. Oormerking van deze gelden is mijn inziens niet vereist, omdat er garanties zijn ingebouwd dat het geld voor de tussenschoolse opvang ook daadwerkelijk terecht komt bij de tussenschoolse opvang. Op deze wijze kan maatwerk worden geleverd. Er is rekening gehouden met de autonomie van scholen en dat deze afspraken niet leiden tot administratieve lastenverzwaring:

- Scholen worden jaarlijks geïnformeerd over de beschikbare middelen voor tussenschoolse opvang;
- Met de oudergeleding van de MR worden door het schoolbestuur afspraken gemaakt over de manier waarop het overblijven wordt georganiseerd;
- Het schoolbestuur moet zich achteraf naar de MR verantwoorden over de wijze waarop de afspraken zijn nagekomen;
- Het schoolbestuur verantwoordt de bestedingen in hun jaarverslag;
- De Inspectie van het Onderwijs toetst of de afspraken zijn nagekomen en rapporteert in het Onderwijsverslag over bevindingen

3. Brede scholen

In de brief van de staatssecretaris wordt aangekondigd dat een substantieel deel van de € 29 mln. wordt aangewend voor het stimuleren van brede scholen. Hoeveel is een substantieel deel, zo vragen de leden van D66.

In totaal is voor deze regeling een bedrag van € 29 mln. beschikbaar. Gemeenten kunnen, aan de hand van vooraf vastgestelde criteria,

aanvragen indienen om de huisvesting van brede scholen meer multifunctioneel te maken zodat deze beter aansluit bij hun (brede) doelstellingen. Rekening houdend met eventuele bezwaarschriften en uitvoeringskosten kan € 28 mln. worden ingezet.

4. Wetgeving

De leden van de D66-fractie vragen om concreet aan te geven wat de exacte verschillen tussen de doelgroepen zijn en waarom deze niet te verenigen zijn in de Wet Kinderopvang.

De doelgroep van de Wet kinderopvang is alleen de kinderen van ouders die gebruik maken van geregistreerde kinderopvang, zodat zij arbeid (of een opleiding op weg naar arbeid) en zorg kunnen combineren. De doelgroep voor de tussenschoolse opvang is veel ruimer en betreft ook kinderen van wie de ouders niet beide arbeid en zorg combineren. De doelgroep voor tussenschoolse opvang omvat feitelijk alle kinderen en bijvoorbeeld ook de kinderen die op een te grote afstand van de school wonen en daarom overblijven.